

प्रत्ययः । अत्तरिक्तं मध्येनेति शेषः आ स्पृशति । पृथिवीमुपरिणेति शेषः अदं-
हीत् दृढामकरोत् । स वेतु ॥ २० ॥

देवं बर्हिर्वारितीनां देवमिन्द्रमवर्धयत् ।

स्वासस्थमिन्द्रेणासन्नमन्या बर्हिःष्यभूद्भुवने वसुधेयस्य वेतु यज्ञ ॥ २१ ॥

आर्षी त्रिष्टुप् । बर्हिः अनुयाजदेव इन्द्रं देवमवर्धयत् अन्या अन्यानि बर्हिः-
ष्यभूत् अभिभवति तद्धेतु । कीदृशं बर्हिः वारितीनामोषधीनां मध्ये देवं दी-
प्यमानं श्रेष्ठम् वारि जले इतिर्गतिर्यासां ता वारितयो जलाश्रिता ओषधयः ।
स्वासस्थं सुखेनासनेन स्थीयते यत्र तत्स्वासस्थम् । इन्द्रेणासन्नमाश्रितम् ॥ २१ ॥

देवोऽग्निः स्विष्टकृदेवमिन्द्रमवर्धयत् ।

स्विष्टं कुर्वत्स्विष्टकृत्स्विष्टमग्न्य करोतु नो व° व° वेतु यज्ञ ॥ २२ ॥

आर्षी त्रिष्टुप् । स्विष्टकृदेवः अग्निः इन्द्रं देवमवर्धयत् स नोऽस्माकं स्विष्टं
साधु इष्टं करोतु वेतु च । कीदृशः स्विष्टं कुर्वन् सन् स्विष्टकृत् नाम शोभन-
मिष्टं कर्तव्यमिति तस्याधिकारः ॥ २२ ॥

a. अग्निमग्न्य होतारमवृणीतायं यज्ञमानः पचन्पक्तीः पचन्पुरोडाशं बध्नन्नि-
न्द्राय ह्यगम् ।

b. सूपस्था अग्न्य देवो वनस्पतिरभवदिन्द्राय ह्यगेन ।

अघत्तं मेदुस्तः प्रति पचताग्रभीदवीवृधत्पुरोडाशेन ॥

c. त्वामग्न्यऽऽग्ने° ॥ २३ ॥

त्वामग्न्य अयं प्रतीकः उभयत्रापि । ऐन्द्रपशुसम्बन्धी सूक्तवाकप्रैषः त्वाम-
ग्न्यऽऽग्ने इत्ययं मन्त्र उभयत्रापि ऐन्द्रानुवाके वायोधसानुवाके च प्रतीकोक्तेः
आदिमात्रिणोक्तः सकलो ज्ञेयः । अग्निमग्न्य एकाधिका प्राजापत्या जगती । सूप-
स्थाः ब्राह्मी उज्जिक् । त्वामग्न्य एकाधिका विकृतिः । व्याख्यातः प्रैषः [२१. ५१-
६१.] ॥ २३ ॥